

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

De Ei uerbo Græco ex Plutarcho Cap. vij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

num esse non potest. Deinde progressus aliquantulum subiicit. Si ergo ipsum ens aeternum atque immutabile est, nec exit unquam a se ipso, sed eodem modo semper se habet, hoc profecto est, quod mente atque ratione percipitur. Corpus autem fluit, cumque transierit, non est. Quare hoc est, quod sensu atque aestimatione percipitur, utque populo dicit ortum occidit, uereque nunquam ens est. Haec Numenius. Non iniuria ergo dixisse ipsum fertur, quis enim est Plato quam Moses attice loquens.

De Ei uerbo graeco ex Plutarcho. CAP. VII.

TV autem considera, quomodo & Mosaicae Theologiae, & alijs etiam uerbis, quibus deus a scriptura dicere introducitur. Ego sum dominus deus uester, & non sum mutatus. Et propheta illi qui dicit. Tu autem idem ipse es, & animi tui non deficient. Considera igitur, si Plutarchus in libro, in quo sensum Ei uerbi graeci, quod in Delphici templi Prophyleis scriptum erat, quodque aut sis, aut es latine significare potest, his quae diximus conuenienter exponat. His uerbis non numerum, neque ordinem, nec coniunctionem aliquam, nec aliud aliquid imperfectum ea dictione significari existimo, sed perfecta quadam ad salutantem deum nihil responsio uidetur una cum uoce ad diuinam uirtutis memoriam respondentem conuertens. In eodem enim loco scriptum est. Cognosce te ipsum, quod deus ad accidentes salutando conclamat, ac ideo uicissim nos respondentes dicimus ei, quod est es, per quam uocem quasi ueram & soli deo accommodatam salutanti dei respondemus. Nobis enim uere esse accommodari non potest. Natura enim nostra inter ortum & mortem consistens, instabilis quaedam & quasi phantastica est, nam si mentem collegeris, ac ipsam comprehendere omnino uolueris, quemadmodum aqua manibus hausta, quanto magis premitur, tanto citius defluit, sic mutabilia cuncta, quanto magis ratio persequitur, tanto magis amittit. Cum enim omnia sensibilia in fluxu sint, continue fiunt atque corrumpuntur, nec eadem unquam permanere possunt. Fluum autem eundem bis intrare secundum Heraclum impossibile est. Quare nec mortalem substantiam, si iterato consideres, eandem habitu esse diceres, sed mirabili commutationis uelocitate modo dissipatur, modo contrahitur, imo uero non recte dixi modo & modo, cum simul aliud assistat,

affistat, aliud perdat, & aliud habet ab ea. Ita nunquam ad esse peruenire potest: nunquā enim generatio eius stat, sed embryo a spermate, deinde infans, puer, adolescens, uir, senex, decrepitus, ac quibuslibet primis corruptis aetatibus, ad nouas ueniens, tādē omnino moritur. Ridiculosi ergo sumus homines unam timentes mortem, qui multotiens iam mortui sumus, & saepius moriemur. Non enim extinctio ignis, aeris solummodo generatio est, ut Heraclitus dicebat. sed apertius hoc ipsum in nobis quoque uideat. Corruptur enim iuuenis in uirum, uir in senem, puer in iuuenem, infans in puerum, & qui heri fuit, in eum qui est hodie, qui hodie est, in crastinum, manet autem nullus idem. Nullus enim est idem, sed in uno momento circa phantasmata unum, & communem materiam influentem ac reffluentem omni momento commutatur. Quomodo enim si sumus idem alijs, nunc qui antea gaudemus? Alia modo amamus atque odimus, Alia laudamus atque uituperamus, alijs uerbis utimur, alijs passionibus mouemur, non eandem figuram, non eandem de rebus sententiam habentes. Non enim possibile est sine commutatione alijs nunc quam antea commoueri, nec qui alijs atque alijs mutatur idem profecto est. Quod si idem non est nec est, sed fluit continua mutatione, sensus autem ignorantiae ipsius entis fallitur, & esse putat quod non est, quod igitur uere ens est? quod eternum est, quod ortum non habet, quod incorruptibile, quod nullo tempore mutatur. Mobile namque tempus est, & mobili materia coniunctum, fluit semper, & quasi corruptionis atque generationis uas nihil retinet. Vnde prius atque posterius, & fuit & erit, nihil omnino sunt. Quod pro ex tempore esse uidetur, quod adesse dicimus, & nunc dicimus, hoc ipsum tanquam fulgur uelociter transit. Quare cum tempus mensura sensibilibus sit, cumque ipsum nunquam sit, apte dicemus ipsa sensibilia nunquam permanere, nec entia esse, sed gigni atque corrumpi secundum mensurantis naturam. Erat igitur & erit, ipsi enti accommodari non possunt. Transitum enim haec & mutationem rei significat. Deus autem, si fas est dicere, nec est in tempore aliquo, sed in aeternitate immobili, cuius nihil prius, nihil posterius, nihil futurum, nihil preteritum est: sed cum unus sit ens, in uno nunc illud quod est semper, repleuit. Solum igitur ipse est uere ens, quod nec fuit, nec futurum est, nec incepit, nec cessabit,

B iij & sic

& sic ipsum colere ac salutare oportet, aut certe ita intelligendum est, quemadmodum nonnulli praeceptorum dicebant, et pro eis accipientes, & unum suppletentes, ut sit, tu solus unum es. Non enim multa deus est, ut singuli nostrum ex innumerabilibus fere compositis; sed unum est uere ens. Diuersitas enim cum differentia in ente faciat, in ortum non entis peruenit.

Quod Deus ineffabilis sit CAPVT VIII

Propterea cum Moses omnesque prophetarum ineffabilem rem intellectusque solum percipibilem deum esse doceant. Huiusque rei symbolum scriptum apud eos quattuor uocabulis nomen dei ferat, quod proferre non possunt. Consona his enim Plato in magna epistola dicit, Fabile inquit nullo modo est, sed ex multa inhaesione inhaerentiaque, ut ita dixerim, circa rem ipsam & uita & integritate repente, quasi ab igne accensum lumen animo innascitur, quod seipsum alit. Hoc quidem lucis exemplum multo prius ante Platonem Hebraeorum propheta protulit dicens. Signatum est super nos lumen uultus tui domine, dedisti iactantiam in corde meo. Et rursus. Et in lumine tuo uidebimus lumen.

Quod Deus unus est. CAPVT. IX.

Moses unum esse solummodo deum docuit. Audi enim dicit Israel. Dominus deus tuus unus est. Plato quoque in Timaeo, calum unum, & deum unum esse dicit his uerbis. Vtrum igitur recte unum calum esse dicimus, & deum unum esse dicimus, an multos innumerabilesque dicere rectius erat? Vnum inquit certe siquidem ad exemplar creatum est. Quod enim intellectiua continent animalia, duplicatum esse non potest. Qui & si secundum aliorum consuetudinem plures nonnunquam esse deos dicere uideatur, ab epistola tamen ad Dionysium, ubi deorum nomen eorum epistolarum facere principium dicit, quas negligenter, & ad gratiam aliorum non ex animi sui sententia scripserit, ab unius uero dei nomine illas incipere, quas studio suis addidit, apte patet unum deum putasse. De signo inquit epistolarum, quas cum studio mitto, & quas non recte arbitror te meminisse. Aduertendum autem est tibi diligenter, quia multi a nobis literas petunt, quos repellere non possumus. Cum ergo studio, & ex sententia scribimus animi, deus principium epistolae praebet. Cum autem non, non deus sed dii. In legibus